

Notat

Fra: Avdeling for IKT og fornying

Dato: 6.3.2009. (Modifisert 26.3.2009)

Til: Departementets ledelse

Saksnr.: 200800502-

Saksbehandler: Mette Bredengen

Telefon: 22 24 44 71

Høringsnotat - forskrift om obligatoriske IT-standarder

Dokumentet er endret 26.3.2009. PDF 1.5 ble ved en inkurie utelatt i det opprinnelige høringsnotatet, men er nå innlemmet i utkastet til forskrift om obligatoriske IT-standarder.

1. Innledning

Fornyings- og administrasjonsdepartementet sender med dette på høring utkast til forskrift om krav til bruk av obligatoriske IT-standarder i offentlig sektor, med hjemmel i lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningen § 15a litra d). Bakgrunnen for forskriftsforslaget er regjeringens ønske om bruk av felles obligatoriske IT-standarder innen alle forvaltningsnivåer.

Det tas sikte på at forskriften skal tre i kraft 1.1.2010.

2. Bakgrunnen for forslaget

Elektronisk samhandling internt i en offentlig virksomhet, mellom virksomheter eller med innbyggere og næringsliv, forutsetter at IT-systemer kan "snakke sammen". Til dette trengs det felles standarder som sikrer at grensesnittene mellom systemene fungerer som de skal.

Det er behov for forskjellige typer IT-standarder. Det er behov for *tekniske standarder* som gjør det mulig for ulike systemer å utveksle data. En strøm av data er imidlertid verdiløs om vi ikke vet hva den betyr. Derfor trenger vi også *begrepsstandarder* (semantiske standarder) som sikrer at alle berørte parter tolker data på samme måte. I tillegg er det behov for *organisatoriske*

og *prosessuelle standarder* som blant annet innebærer at parter som samhandler, har avklarte ansvarsforhold, og er enige om rekkefølgen av trinnene i en lengre prosess.

Over tid har det vist seg at programvare som får stor utbredelse i markedet, kan bli en faktor som andre programvareleverandører må innrette seg etter. Leverandørkontrollerte formater kan over tid virke hemmende på konkurransen i markedet og føre til monopollignende tilstander.

Som en motvekt til dette fins det en rekke internasjonale organisasjoner som driver standardiseringsprosesser der ulike aktører gjennom åpne debatter arbeider seg frem til vedtak som innebærer at enkelte spesifikasjoner kan få status som såkalte åpne standarder. En slik standard er underlagt et kontrollregime for endring og oppdatering, og de tekniske detaljene er tilgjengelige for alle interesserte. Slik blir det dannet et felles teknologisk grunnlag som gjør at produkter fra ulike leverandører i større grad kan fungere sammen.

Både åpne og leverandøreide standarder benyttes side om side i offentlig sektor i dag. Økt, systematisk bruk av åpne IT-standarder har imidlertid en rekke fordeler, som blant annet:

- det legger grunnlag for velfungerende elektronisk samhandling mellom offentlige virksomheter, og mellom offentlig sektor og omverdenen,
- det motvirker at offentlige virksomheter og brukere blir låst til spesielle teknologier og leverandører,
- ved publisering av informasjon og tjenester fra offentlig sektor bidrar det til likebehandling og inkludering av alle innbyggere, uavhengig av hva slags programvare eller programvareplattform den enkelte velger,
- det bidrar til likere konkurransevilkår mellom aktørene, noe som kan være til fordel for norsk IKT-næring.

Bruk av åpne standarder i offentlig sektor har vært utredet en rekke ganger, blant annet i rapporten *Bruk av åpne standarder og åpen kildekode i offentlig sektor* fra 2005. St.meld. nr. 17 (2006-2007) *Eit informasjonssamfunn for alle* omtaler også bruken av åpne standarder i offentlig sektor.

Stortingsmeldingen varsler at regjeringen vil utarbeide en såkalt referansekatalog som skal inneholde IT-standarder som enten er anbefalt eller obligatoriske for hele eller deler av offentlig sektor. I kommunal sektor er arbeidet med åpne IT-standarder forankret blant annet i KS-

handlingsplanen *eKommune 2012 – lokal digital agenda* samt i St. prp. nr. 57 (2007 – 2008) *Kommuneproposisjonen 2009*.

Fornyings- og administrasjonsdepartementet har utarbeidet en første versjon av Referansekatalogen¹, som omfatter både obligatoriske krav og anbefalinger til IT-standarder som skal legges til grunn i forbindelse med publisering av dokumenter på offentlige internettsider. Denne versjonen av Referansekatalogen forelå i desember 2007 og ble distribuert som et administrativt rundskriv fra Fornyingsdepartementet, som gjelder for statlige organer og trådte i kraft 1.1.2009.

2.1 Behovet for forskrift

Anbefalinger gir ofte gode resultater, men bør følges opp av formelle virkemidler for å oppnå den ønskede effekt. Forvaltningsinterne forhold i staten kan være hensiktsmessig å regulere gjennom instruks fordi det ofte gir mer fleksibilitet i utvikling og tilpasning av regelverket enn forskrifter, og man unngår at regelverk rettet mot allmennheten blir mer omfattende enn nødvendig. I dette tilfellet er det imidlertid en forutsetning at også kommunal og fylkeskommunal forvaltning skal omfattes, og instruksjonsmyndigheten for et sentralt statlig organ vil derfor ikke være tilstrekkelig hjemmelsgrunnlag for å pålegge kommuner og fylkeskommuner plikter.

Det er en forutsetning for å pålegge rettigheter og plikter at notoritetshensynet ivaretas, slik at de materielle reglene er forutsigbare og etterprøvbare for alle forvaltningsorganer i tillegg til å være tilgjengelige.

2.2 Status i andre land

Forslaget om obligatorisk bruk av åpne standarder innebærer at Norge går i samme retning som flere andre land. Flere land, bl.a. Danmark, Belgia, Nederland og Storbritannia har vedtatt eller vurderer tilsvarende obligatoriske krav. Flere andre land, både europeiske og ikke-europeiske, følger etter, enten med obligatoriske krav eller med anbefalinger.

Trenden med å pålegge eller anbefale bruk av obligatoriske standarder på nasjonalt og regionalt nivå, følges nå opp på kommunalt nivå i flere land. Dette gjelder bl.a. for Tyskland og Storbritannia. I Danmark er pålegget overfor kommunene basert på avtale med kommunesammenslutningen i Danmark.

3. Rettslig bakgrunn for forskriften

---

¹ Se <http://www.regjeringen.no/nb/dep/fad/dok/Rundskriv/2007/Referansekatalog-for-IT-standarder-i-off.html>

3.1 Forvaltningsloven

Lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) gjelder som hovedregel den virksomhet som drives av forvaltningsorganer. Et hvert organ for stat eller kommune er forvaltningsorgan etter loven.

I forvaltningsloven § 15 a gis det hjemmel til å gi nærmere regler om elektronisk saksbehandling og elektronisk kommunikasjon med og i forvaltningen. Hjemmelen gir Kongen kompetanse til å vedta nærmere forskrifter om rettslige og praktiske sider vedrørende elektronisk saksbehandling og kommunikasjon med og i forvaltningen.

Bestemmelsen bygger på et forslag framsatt av PKI-utvalget² i NOU 2001:10 Uten Penn og Blekk. Utredningen avdekket behov for en hjemmel i forvaltningsloven for nærmere forskrifter om elektronisk saksbehandling og kommunikasjon med og i forvaltningen. Utredningen var også utgangspunktet for eForvaltningsforskriften³, som er hjemlet både i forvaltningsloven § 15 a og i esignaturloven⁴ § 5.

I forarbeidene til hjemmelsbestemmelsen i forvaltningsloven § 15 a ble det fremhevet at man for å få en sikker, effektiv og pålitelig elektronisk informasjonsutveksling med og i forvaltningen, er avhengig av at brukerne er enige vedrørende valg av elektronisk infrastruktur, og at man uten en samordning vanskelig kan nyttiggjøre seg de teknologiske mulighetene.

PKI-utvalget drøftet ulike metoder for fastsettelse av regler for elektronisk kommunikasjon, og konkluderte med at retningslinjer eller avtaler ikke ville være tilfredsstillende i forhold til klarhet og styring, men at man i størst mulig utstrekning bør nedfelle nødvendige regler i forskrift forankret i forvaltningsloven og eventuelt lov om elektronisk signatur. Utvalget understreket for øvrig at regler for elektronisk kommunikasjon med og i forvaltningen må være enhetlige for hele forvaltningen, både statlig og kommunal sektor.

Justisdepartementet fulgte opp dette med å foreslå⁵ hjemmel for fastsettelse av forskrifter om elektronisk kommunikasjon med og i forvaltningen, i forvaltningslovens kapittel III om alminnelige regler om saksbehandlingen.

---

² PKI-utvalget (PKI - Public Key Infrastructure) Et offentlig utvalg nedsatt for å utrede bruk av digitale signaturer i elektronisk samhandling med og i forvaltningen.

³ referanse til e-forvaltningsforskriften

⁴ Lov av 15.06.2001 nr. 91, endret 2. des. 2005 nr. 1398

⁵ Ot. prp. nr. 108 (2000-2001) Om fjerning av hindringer for elektronisk kommunikasjon

Forvaltningsloven § 15 a ble tilføyd ved lov 21 des 2001 nr. 117 (i kraft 1 jan 2002 iflg. res. 21 des 2001 nr. 1475) og lyder:

”Kongen kan gi forskrift om elektronisk kommunikasjon mellom forvaltningen og publikum og elektronisk saksbehandling og kommunikasjon i forvaltningen, herunder nærmere regler om

- a) hvilken elektronisk adresse eller informasjonstjeneste som skal benyttes,
- b) signering, autentisering, sikring av integritet og konfidensialitet,
- c) kvittering for mottak av elektroniske meldinger,
- d) krav til de produkter, tjenester og standarder som kan benyttes,
- e) forvaltningens rett til å sperre for brukere som misbruker data ment for signering, autentisering, sikring av integritet eller konfidensialitet, og om hva som skal regnes som misbruk.

3.2 Forskriftskompetanse

Det er Fornyings- og administrasjonsdepartementet som koordinerer regjeringens IT-politikk. Det praktiske ansvaret for forskrifter etter forvaltningsloven § 15 a er derfor lagt til Fornyingsdepartementet selv om forvaltningsloven hører inn under Justisdepartementet.

Hjemmelsbestemmelsen inneholder ingen formålsavgrensning. I forarbeidene ble det vist til at slikt behov ikke forelå og at de øvrige forskriftshjemlene i forvaltningsloven heller ikke eksplisitt angir hvilke hensyn som skal avveies mot hverandre når det skal gis forskrifter, trolig fordi man har sett det slik at dette fremgår av sammenhengen.

4. Ulike former for regulering – endring av eForvaltningsforskriften eller egen forskrift

*Regulering som tillegg til eksisterende forskrift av 25.06.2004 nr. 988 -
eForvaltningsforskriften*

Justisdepartementets lovavdeling anbefaler at bestemmelser av likeartet karakter bør reguleres i samme forskrift. Hjemmelsgrunnlaget for forskriften, som beskrevet under pkt. 3, synes dekkende for å innta krav om bruk av obligatoriske IT-standarder som et tillegg til eForvaltningsforskriften.

eForvaltningsforskriften er i tillegg til å være hjemlet i forvaltningsloven, også hjemlet i esignaturloven § 5, idet den bl.a. omfatter anskaffelse og bruk av sikkerhetstjenester som elektronisk signatur og beskyttelse av signaturfremstillingsdata mv.

Vi har vurdert flere ulike alternativer for regulering av obligatoriske IT-standarder.

Alternativ 1:

Ved å ha et tillegg til eForvaltningsforskriften som oppstiller formål og rammebetingelser for regulering av obligatoriske IT-standarder, kan forskriften fungere som en "rammeforskrift". Dette forutsetter imidlertid at de obligatoriske standardene i Referansekatalogen utarbeides og vedtas administrativt i FAD, noe som vil kreve et omfattende prosedyre- og kvalitetssikringsregime dersom reglene skal gjøres gjeldende utenom statlig sektor. Det vil allikevel være tvilsomt om denne formen i tilstrekkelig grad ivaretar hensynet til notoritet. Heller ikke hensynet til åpenhet og forutberegnelighet vil bli tilfredsstillende ivaretatt ved en slik fremgangsmåte.

Alternativ 2:

Et annet alternativ er å lage et tillegg til eForvaltningsforskriften som inkluderer de obligatoriske standardene i Referansekatalogen.

eForvaltningsforskriften er i dag en omfattende forskrift, som regulerer en rekke forhold ved elektronisk kommunikasjon i og med forvaltningen på relativt detaljert nivå. Det er et mål å kunne regulere krav til bruk av obligatoriske IT-standarder på en dynamisk måte. Behovet for endringer i slike standarder vil være regelmessig og hyppig. Trolig vil det være behov for årlige endringer, og det synes uhensiktsmessig å måtte foreta årlige revisjoner av hele eForvaltningsforskriften.

Regulering av obligatoriske IT-standarder synes som en marginal del av eForvaltningsforskriftens formålsbeskrivelse. Konkrete standarder med et eksplisitt anvendelsesområde vil utløse hyppige behov for oppdateringer og endringer. Slike reguleringer er videre underlagt notifikasjonsplikt til EFTAs overvåkingsorgan – ESA, jf. EØS-høringsloven § 4. Dette er også en tidkrevende prosess. Ved endringer eller tillegg til slike reguleringer kreves fornyet notifikasjon. Samlet taler disse hensynene mot å implementere regulering av obligatoriske IT-standarder i eForvaltningsforskriften.

Alternativ 3:

Målgruppen for standardiseringsarbeidet og dermed etablering av obligatoriske IT-standarder, er offentlig forvaltning på alle forvaltningsnivåer. eForvaltningsforskriften er hjemlet både i

forvaltningsloven § 15a og esignaturloven § 5. Dette siste hjemmelsgrunnlaget er uhensiktsmessig og unødvendig i forhold til å forkriftsfeste obligatoriske IT-standarder i offentlig sektor.

Et tredje alternativ vil derfor være å etablere en egen forskrift med hjemmel i forvaltningsloven § 15 a, som kan omfatte de relevante IT-standardene, dvs. de obligatoriske standardene i Referansekatalogen. På samme måte som Referansekatalogen gjennom Standardiseringsrådet er gjenstand for kontinuerlig revisjon, vil denne forskriften kunne revideres årlig i takt med dette arbeidet. Ved å etablere en ny forskrift oppnår man også at IT-standarder som utvikles og foreslås utenom Standardiseringsrådet, f.eks. fra arbeidsgrupper eller utvalg, også kan implementeres som obligatoriske IT-standarder i forskriften.

4.1 Konklusjon

Vi foreslår en *egen* forskrift som vil inneholde krav om bruk av obligatoriske IT-standarder i henhold til alternativ 3 ovenfor. Forskriftskompetansen bør delegeres til FAD.

Selv om hensynet til å samle likartede reguleringer i samme forskrift taler for å implementere regulering av obligatoriske IT-standarder i eForvaltningsforskriften, er det andre hensyn som taler for å velge en egen forskrift. Notoritets hensynet blir også ivaretatt i alternativ 2, mens alternativ 3 også ivaretar hensynet til effektiv og regelmessig oppdatering og revidering på dette dynamiske området.

Departementet mener derfor at alternativ 3 vil være det mest formålstjenlige. Dette understøttes også av at reglene utelukkende retter seg mot forvaltningen selv, mens eForvaltningsforskriften også retter seg mot privat sektor. FAD har på bakgrunn av avveiningene ovenfor valgt å foreslå en egen ny forskrift om obligatoriske IT-standarder med hjemmel i forvaltningsloven § 15 a.

5. Forslaget – krav om bruk av obligatoriske IT-standarder

5.1 Begrunnelse

Standardene som skal inngå i Referansekatalogen, og som vi kan kalle forvaltningsstandarder, skal bidra til god elektronisk samhandling i og med offentlig sektor. Innholdet i Referansekatalogen vil med andre ord bestå av retningslinjer for bruk av standarder som spesifiserer hvordan man skal utforme grensesnitt mellom systemer, og mellom systemer og brukere. Som beskrevet ovenfor, vil det kunne inngå både tekniske, semantiske og organisatoriske standarder i Referansekatalogen.

I hovedsak forventes det at det er godkjente internasjonale standarder som vil bli fastsatt som forvaltningsstandarder, men i noen utstrekning kan det også være aktuelt å utarbeide spesielle forvaltningsstandarder tilpasset norske forhold.

FADs arbeid med å fastlegge retningslinjer for bruk av åpne IT-standarder i offentlig sektor vil resultere i anbefalinger, men også i krav som foreslås gjort obligatoriske for alle forvaltningsorganer. De obligatoriske kravene vil departementet fastsette i forskrift slik at de kan gjøres gjeldende ikke bare for statlig sektor, men også for fylkeskommunal og kommunal sektor. Den foreslåtte forskriften oppstiller bare de obligatoriske kravene, mens Referansekatalogen gir et samlet bilde av både anbefalte og obligatoriske standarder.

Arbeidet med Referansekatalogen og forskriften er løpende og langsiktig, og begge vil jevnlig bli gjenstand for endringer og utvidelser. Foreliggende utkast til forskrift omfatter krav om at visse dokumentformater skal benyttes i forbindelse med publisering på offentlige Internettsider. På et senere tidspunkt kan det være aktuelt å fastsette krav til dokumentformater også i forbindelse med elektronisk dokumentutveksling mellom offentlig sektor og omverdenen, samt mellom offentlige virksomheter. Slike utvidelser av de obligatoriske kravene vil i så fall skje gjennom endring av forskriften som her foreslås.

Tilfanget av godkjente internasjonale standarder er økende. Etter hvert som nye standarder blir godkjent kan det bli aktuelt å revurdere hvilke standarder som bør benyttes i ulike sammenhenger.

Den første versjonen av Referansekatalogen ble sendt på åpen høring i mai 2007 og ble med virkning fra 1.1.2009 gjort obligatorisk for statlig sektor. Den omfatter blant annet obligatoriske IT- standarder som nå foreslås regulert i forskrift.

Det er vanlig at internasjonale standarder videreutvikles og forbedres over tid. På denne måten oppstår det ulike versjoner med noe forskjellige egenskaper. I foreliggende utkast til forskrift er det pekt på spesifikke versjonsnumre av dokumentformater. Valget av versjoner er gjort blant annet for å sikre at det skal være gode muligheter for universell utforming av dokumenter.

5.2 Organisering

I 2006 oppnevnte FAD Standardiseringsrådet, i tråd med omtale i St. meld. nr. 17 (2006-2007) *Eit informasjonssamfunn for alle*. Dette rådet har bred

representasjon⁶, og har som mandat å utarbeide forslag til hvilke standarder som bør inngå i Referansekatalogen. Etableringen av Standardiseringsrådet er også forankret i råd fra Koordineringsorganet for eForvaltning (KoeF), som er et rådgivende topplederforum for Fornyingsministeren, og som har representasjon fra både kommunal⁷ og statlig sektor.

Det er også etablert et eget standardiseringsråd i regi av KS. Dette rådet skal forvalte kommunale og fylkeskommunale standarder, og skal i tillegg sikre at kommunesektorens interesser i FADs standardiseringsråd blir ivaretatt. Det er flere representanter fra kommunal sektor med i FADs standardiseringsråd, og KS' standardiseringsråd har deltakelse fra flere statsetater. Berøringsflaten mellom disse to rådene gir en god basis for at kommunale problemstillinger spilles inn i arbeidet til FADs standardiseringsråd, og at forslag til nye forvaltningsstandarder er basert på tilstrekkelige konsekvensanalyser, også for kommunal sektor.

5.3 Prosedyre

Forvaltningsstandarder skal bidra til en mer effektiv offentlig sektor, med bedre og mer brukertilpassede tjenester. Obligatoriske krav om bruk av standarder vil imidlertid også kunne medføre økte kostnader for enkelte statsetater eller kommuner. Slike aspekter må ivaretas på en betryggende måte i forbindelse med utarbeidelse av forslag om nye obligatoriske IT-standarder.

Prosedyren for å endre eller utvide de obligatoriske kravene som forskriften fremsetter om bruk av IT-standarder, skal tilfredsstillende følgende krav:

- prosedyren skal være åpen i den forstand at alle interesserte, både offentlige virksomheter og private aktører skal kunne holde seg orientert og gi sine synspunkter på hvilke standarder som bør legges til grunn i offentlig sektor
- prosedyren skal sikre at fordeler og ulemper med potensielle forvaltningsstandarder er avklart, herunder at økonomiske og administrative konsekvenser for en stor bredde av offentlige virksomheter er tilstrekkelig analysert, før det fattes beslutninger om standardene

---

⁶ Per august 2008 har Standardiseringsrådet medlemmer fra følgende organisasjoner: Bergen kommune, Brønnøysundregistrene, Direktoratet for forvaltning og IKT, Justisdepartementet, Kompetansesenter for IT i helse- og sosialsektoren AS, KS, Lillesand kommune, Møre og Romsdal fylkeskommune, NAV, Oslo kommune, Norstella, Post- og teletilsynet, Riksarkivet, Skattedirektoratet, Standard Norge, Statens kartverk, Statistisk sentralbyrå.

⁷ I KoeF er kommunal sektor representert ved KS og Arendal kommune.

Arbeidet i Standardiseringsrådet følger en egen arbeidsmetodikk⁸, og denne er utformet blant annet med henblikk på å ivareta ovenstående krav. Arbeidsformen innebærer blant annet at utkast til nye anbefalte eller obligatoriske standarder blir sendt på bred høring. Høringen vil normalt kunne frembringe synspunkter på tekniske og økonomiske konsekvenser av forslagene, og vil eventuelt resultere i et revidert utkast som blir behandlet i FAD og/eller av regjeringen. I den grad forslaget omfatter nye obligatoriske krav, vil det bli fremmet forslag om endring av forskriften som fremmes her.

Det må påregnes at forslag om obligatoriske IT- standarder også kan komme fra andre instanser enn Standardiseringsrådet, for eksempel ulike ad hoc-arbeidsgrupper som er nedsatt for å foreslå tiltak innenfor avgrensede problemstillinger. Det forutsettes at slike forslag må være basert på prosesser som tilfredsstillende kravene som blir oppstilt ovenfor.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser

Det foreliggende utkast til forskrift om obligatoriske standarder gir gevinster i form av at informasjon fra det offentlige blir lettere og mer uniformt tilgjengelig for publikum. Videre vil det på sikt innebære lavere kostnader for offentlig sektor, brukerne og samfunnet mer generelt ved at det legges til rette for økt konkurranse.

Forslaget medfører i praksis at offentlige virksomheter i en viss utstrekning må ta i bruk verktøy for å konvertere dokumenter til de foreskrevne formatene. Slike verktøy er gratis tilgjengelig, og vurderes å fungere tilstrekkelig godt.

De økonomiske konsekvensene av forslaget er utredet⁹, og viser at kostnadene som påløper er meget begrenset, nemlig i størrelsesorden totalt 9 mill. kroner over en femårsperiode for hele den administrative delen av offentlig sektor. Kostnader for den mer operative delen av offentlig sektor, som skoler og helsevesen, antas å være tilsvarende. Kostnadene knytter seg hovedsakelig til ekstraarbeid med dokumentkonvertering, til opplærings- og informasjonstiltak, samt til arbeid med nedlasting og installasjon av konverteringsprogramvare.

---

⁸ Se <http://www.regjeringen.no/nb/dep/fad/kampanjer/standardiseringsradet/arbeidsmetodikk.html>

⁹ Rambøll Managements rapport "Konsekvensvurdering av innføring av obligatoriske dokumentformater" (2007), utarbeidet på oppdrag fra FAD.

De obligatoriske kravene som fremsettes her omfattes ikke av plikter som kommunene har pr. i dag, men er i tråd med de generelle målsetningene som er fremsatt i eKommune 2012 angående bruk av åpne standarder.

Det legges opp til at forskriften om bruk av IT-standarder i forvaltningen vil bli regelmessig revidert, primært ved at det legges til nye pålegg om bruk av konkrete standarder til visse formål. Det må påregnes at slike forskriftsendringer i noen tilfeller kan medføre et endret kostnadsbilde.

Det forutsettes at det ved endringer i forskriften vil bli foretatt en konsekvensutredning og at spørsmålet om kostnadsinndekning og eventuell økonomisk kompensasjon, blir behandlet.

Utkast til Forskrift om bruk av IT-standarder i forvaltningen

§ 1 Formål og anvendelsesområde

Forskriftens formål er å bidra til at offentlig sektor tar i bruk IT-standarder som legger til rette for og fremmer elektronisk samhandling mellom offentlige virksomheter og mellom offentlig sektor og samfunnet for øvrig. Forskriften kan omfatte tekniske, semantiske og organisatoriske standarder.

§ 2 Begreper

1. Standard

Med standard menes her normative dokumenter, herunder også spesifikasjoner, retningslinjer og veiledninger.

2. Dokument

Et dokument er i denne sammenheng definert som en lesbar meddelelse som inneholder informasjon.

3. Publisering av dokumenter

Publisering av dokumenter forstås i denne sammenhengen som tilgjengeliggjøring av dokumenter for allmennheten eller en større målgruppe utenfor den virksomheten som publiserer dokumentene.

4. Forvaltningsstandard

Med forvaltningsstandarder menes nærmere angitte krav, anbefalinger eller retningslinjer gitt av relevant myndighet om at visse standarder skal legges til grunn for hele eller større deler av forvaltningen.

5. *Teknisk standard*

Tekniske standarder er i denne sammenheng standarder for hvordan IKT-systemer skal være utformet, herunder også brukergrensesnitt og grensesnitt mot andre IKT-systemer.

6. *Semantisk standard (menings- eller fortolkningsmessige standarder)*

Semantiske standarder er standarder som klargjør det betydningsmessige innholdet av data.

7. *Organisatorisk standard*

Organisatoriske standarder er standarder som klargjør organisatoriske, rollemessige, prosessuelle eller avtalemessige forhold mellom samhandlende parter.

8. *Standardiseringsrådet*

Standardiseringsrådet er et rådgivende organ nedsatt av Fornyings- og administrasjonsdepartementet. Rådet er bredt sammensatt og har representasjon fra både statlig, fylkeskommunal og kommunal sektor.

Standardiseringsrådet har en rolle som tilrettelegger og pådriver for systematisk bruk av IT-standarder i offentlig sektor. Rådet skal gi anbefaling til Fornyings- og administrasjonsdepartementet om hvilke IT-standarder som bør legges til grunn i forvaltningen. Rådet skal primært beskjeftige seg med standarder som har relevans for en stor bredde av offentlige aktører.

§ 3 Prosess, endringer, mv

- (1) Obligatoriske standarder fastsettes av FAD. Standardiseringsrådet skal behandle konkrete forslag til slike standarder i henhold til fastsatte retningslinjer for rådet.
- (2) Øvrige retningslinjer og forslag til standarder skal publiseres på Standardiseringsrådets hjemmeside og skal være tilgjengelig gjennom www.regjeringen.no.

§ 4 Obligatoriske standarder

Ved publisering av dokumenter på Internettssidene til offentlige virksomheter, gjelder følgende obligatoriske krav om formatene som skal benyttes:

- (1) Ved publisering av ferdigstilte dokumenter skal det benyttes
  - a. HyperText Markup Language, HTML 4.01 / Extensible HyperText Markup Language, XHTML 1.0, eller
  - b. Portable Document Format (PDF), versjon PDF/A-1 (ISO 19005-1:2005), PDF 1.4, PDF 1.5, PDF 1.6 eller PDF 1.7 (ISO 32000-1:2008)
- (2) Ved publisering av dokumenter som skal kunne bearbeides videre, skal det benyttes
  - a. Open Document Format (ODF), versjon ISO/IEC 26300:2006 (ODF 1.0 Second Edition)

Det er anledning til å publisere et dokument i andre formater i tillegg til dem som er spesifisert ovenfor, når dette er hensiktsmessig.

Offentlige nettsider skal tilfredsstillere kravene i forskriften her ved publisering av nye dokumenter på nettsider fra og med 1. januar 2010, og på alle tidligere publiserte dokumenter innen 1. januar 2014.

§ 5 Frist for å tilpasse seg spesifiserte obligatoriske standarder

Frist for å tilfredsstillere kravene i forskriften her angående bruk av obligatoriske standarder er fastsatt i tilknytning til hver enkelt standard og fremgår av § 4.

§ 6 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2010.